

IKKI ESHIK ORASI ROMANIDA MILLIYLIK RUHIYATI

Palvonnazarova Hayotxon Jamoladdin qizi

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti,
Turkiy tillar fakulteti, o'zga tilli guruhlarda o'zbek tili 1-bosqich talabasi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7597450>

ARTICLE INFO

Received: 22th January 2023

Accepted: 30th January 2023

Online: 31th January 2023

KEY WORDS

Ikki eshik orasi, O'tkir Hoshimov, roman, yozuvchi qora amma, asar.

ABSTRACT

Ushbu maqola O'tkir Hoshimov merosida asosiy o'rin egallaydi. Asarda insonlarning taqdiri, shunchalik murakkabligi ochiq oydin ko'rsatib berilgan.

Badiiy asarlar inson umri va taqdirini murakkab holatlar bilan tasvirlab beradi. Inson hayoti ma'lum davr bosqichlari negizida shakllanadi. Ayni shu davrlar hayotning achchiq-chuchuk ko'rinishlarini ifodalaydi. Taniqli yozuvchi O'tkir Hoshimov qalamiga mansub "Ikki eshik orasi" romanida ushbu holatlar keng tarzda ifodalab berilgan.

Bu asarda bosh mavzu urush xalqning ahvoli og'irlashishiga olib kelgan bosh mavzu sanaladi.

Bu urush sababli qanchadan-qancha ota-ona farzandidan ajraldi. O'tkir Hoshimov oddiy insonlarning mardligi, jasorati, vatanparvarligi, sabr-bardosh haqida yozgan.

Yozuvchi asarni shunchalik aniq yozgan uni o'qigan o'quvchilar o'zini shu personajlarning yonida bo'layotgandek his qilishadi. Bu asar boshqa asarlardan farqi eng asosiy qilib besh qahramonni olishadi va shularni bir - biriga juda ham katta mahorat bilan bog'laydi.

Ikki eshik orasi asari 1986- yilda nashr qilingan. Yozuvchi bu romandagi voqealarda Toshkentdagi qishloqlarning holatlarini hikoya qilgan. Shu asarda insonlarning umri, taqdiri qanchalik qiyinligi tasvirlangan.

O'tkir Hoshimov bu asar haqida shunday yozadi. "Ikki eshik orasi" asari meni eng qiynagan asar bo'ldi. Bu asarni yozib bo'ldim. Lekin ko'nglimdagidek bo'lmadi.

Chunki bu asarda urishda vafot etganlar aziyat chekkanlar haqida yozdim. Lekin urushdan keyin begunoh odamlarning umriga zavol bo'lganligini ochib berish uchun katta asar yozishim kerakligini tushundim.

"Ikki eshik orasi" romani Komil tabib Husan duma Orif oqsoqol shu kabi obrazlarning hayotini yoritib bergan.

Orif oqsoqolning insonparvarligi.

Odamlar orasidagi obro'-e'tibori. Har qanday og'ir vaziyatda ham o'zini yo'qotmasdan qiyinchiliklarni yengib chiqadi Orif oqsoqol hayotning achchiq - chuchugini tatib ko'rgan. Har

bir ishni o'z qo'liga olgan. Tashabbuskor shaxs sifatida gavdalanadi. Kimsan mard, jasur, vatanparvar yigit edi. Uning taqdiriga "urish" yozilgan ekan.

Yoshgina holatda sevgan yori bilan birga baxtli yashayman degan orzular bilan yurgan yosh gina yigitning orzularim tamom bo'ldi. Qora kunlar yozilgan ekan. Hali qancha orzulari bor edi. Nega shuncha qiyinchilikda olamdan o'tdi.

Bu asarni o'qish jarayonida biz qahramon bilan birga azob chekamiz xursand bo'lsa bizda ham shunday his paydo bo'ladi. Asarda har bir qahramonning o'z o'rni bor.

Bu asarning eng kompozitsion nuqtasi

Onaning Robiyaning va Kimsanning manalogi.

..... Bilaman, siz tiriklar o'limdan qo'rqasizlar Tirikligimda men ham qo'rqqar edim. Yo'q o'lim unchalik dahshatli narsa emas.

Eng kulminatsion nuqtasida tiriklik hayotning mazmuni ekanini to'liq ochib bergan shu nuqtada asarning g'oyasi ochib berilgan.

Asarda insonga xos qayg'u g'am, alam, sog'inch his tuyg'ulari aks etgan

Ikki eshik orasi deganda insonning umri tug'ilgandan vafoti kunigacha bo'lgan yo'l nazarda tutilmoqda. Bu yo'l juda ham qiyin. Bu yo'lni bosib o'tish uchun odamzodga sabr-toqat, matonat, bilim jasorat kerak bo'ladi.

Luqmoni hakim ming yil umr ko'radi vafotidan oltin aytibdi men bu dunyoga bir eshikdan keltdim, ikkinchisidan chiqib ketyapman degan. Daemak ming yil umr ko'rgan inson ham shunday fikrlasa.

Haligi yoshgina yigirmaga ham kirmagan Kimsan nima ham deydi. Bu romanda ayollarga juda e'tibor berilgan. Eng asosiysi Qora ammaga

Bu romanda ayollarga juda ham e'tibor berilgan. Eng asosiysi Qora ammaga

Qora amma juda mehrli inson.

Robiya juda kichkinaligida onasidan keyin otasidan keyin sevgan yoridan ajraladi. Otasizlik, vafosizlik yana qancha narsalarni shu kitobdan o'qiganman.

Umar zakonchi asarning eng boshidan yomon ko'rgan qahramonim

Shu asardagi jahldor, yomon insonlarni Zakunchiga o'xshataman.

Rano ham yaxshi edi. Uning xayollarining buzilishiga asosiysi urush keyin Zakunchi aybdor. Bu asarda hamma narsa aniq ko'rsatilgan.

Ochlik, ota - onadan, yor-u do'stidan, yaqinlaridan ayriliq muhabbat, judolik, yig'i, g'azab holatlar aniq ko'rsatilgan.

O'tkir Hoshimovning shunday jumlasini bor:

"Hamisha bir orzu bilan yashayman.

Shunaqa kitob yozsang uni o'qigan kitobxon hamma narsani unutsa asar qahramonlari hayoti bilan yashasa.

Kitobni o'qib bo'lgani kun uxlo olmay to'lg'onib chiqsa. Oradan yillar o'tib asarni yana qo'liga qayta olganida tag'in hayajonlansa yana yangi ma'nolar topsa

Eng katta orzuim shu". Deydi "Ikki eshik orasida" asarida urush urushdan keyingi yillardagi holatlar tasvirlangan.

Insonlar shunchalik sodda, samimiy bo'lishgan.

Qattiq qishda ham mehnat qilib o'zlari yemasa ham fontdagilarga yuborishga, o'zlarining kiyimlarini ham shu yoqqa yuborishga majbur bo'lishgan. Xulosa qilib aytadigan bo'lsak bu asardagi voqealar aniq ko'rsatib berilgan.

References:

1. O'tkir H (2013) "Ikki eshik orasi"
2. Boltaboyev, H (2011) "El sevgan adib"
3. Said Ahmad "Ikki eshik orasi" romani haqida